

Αριθμός 7606

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ
ΑΡΘΡΟΥ 10 ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 2001 ΕΩΣ 2020

Η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής η «Έφορος»), ασκώντας τις εξουσίες που της παρέχονται δυνάμει του άρθρου 10 των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 έως 2020 (εφεξής ο «Νόμος»), εκδίδει την ακόλουθη Απόφαση σε σχέση με το Μέτρο ενίσχυσης που τιτλοφορείται:

«Αναθεώρηση Έκτακτου Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων με βάση τον Κανονισμό ΕΕ 702/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Πυρκαγιά που ξέσπασε στις 3 Ιουλίου 2021 στις κοινότητες Αρακαπά, Επταγώνιας, Ακαπνού, Διερώνας, Οδού, Οράς, Μελίνης, Συκόπετρας, Άγιοι Βαβασινιάς και Βαβασινιά, για αντιστάθμιση των σημαντικών ζημιών που προκλήθηκε στην γεωργική παραγωγή και στα μέσα παραγωγής.»

Α. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Στις 9 Νοεμβρίου 2021 το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (εφεξής η «Αρμόδια Αρχή») κοινοποίησε στο Γραφείο της Εφόρου, ηλεκτρονικώς, την πρόθεσή του για τροποποίηση του καθεστώτος ενισχύσεων υπό τον ως άνω τίτλο (εφεξής το «Μέτρο») με διεύρυνση των επιλέξιμων για ενίσχυση δικαιούχων, προσθήκη πρόνοιας ως προς τη χρονική περίοδο έως την οποία θα καταβληθούν οι ενισχύσεις και μερική τροποποίηση της διαδικασίας ελέγχου αποκατάστασης των ζημιών. Επιπλέον ο προϋπολογισμός του Μέτρου αυξάνεται από 2 εκατ. σε 9 εκατ. ευρώ.

Το υφιστάμενο Μέτρο εγκρίθηκε με την Απόφαση της Εφόρου με αριθμό 393 και ημερ. 19.8.2021, η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 27.8.2021¹ (εφεξής το «υφιστάμενο Μέτρο»). Οι συνοπτικές πληροφορίες του υφιστάμενου Μέτρου κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής η «Επιτροπή») με βάση το άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβασίμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των Άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης² (εφεξής η «ΣΛΕΕ») (εφεξής ο «Κανονισμός 702/2014») και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινοποίηση έλαβε από την Επιτροπή αριθμό ενίσχυσης SA.100272.

Στόχος του Μέτρου είναι η παραχώρηση ενίσχυσης σε πληγέντες από την πυρκαγιά που ξέσπασε στις 3 Ιουλίου 2021 σε ορεινές περιοχές των επαρχιών Λάρνακας και Λεμεσού ως αντιστάθμιση των σημαντικών ζημιών που προκλήθηκαν στη γεωργική παραγωγή και στα μέσα παραγωγής τους. Δικαιούχοι του υφιστάμενου Μέτρου είναι επαγγελματίες αγρότες, συνταξιούχοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αγροτικές επιχειρήσεις, οι οποίοι εμπίπτουν στις ειδικότερες κατηγορίες δικαιούχων που αναφέρονται στην ενότητα του υφιστάμενου Μέτρου «Δικαιούχοι του έκτακτου σχεδίου». Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την αντιστάθμιση των ζημιών που προκλήθηκαν άμεσα από την πυρκαγιά οι οποίες αφορούν τον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και περιλαμβάνουν:

- α) Υλικές ζημιές σε στοιχεία ενεργητικού, όπως κτήρια, εξοπλισμό, μηχανήματα, αποθέματα και μέσα παραγωγής,
- β) απώλεια εισοδήματος λόγω της ολοσχερούς ή μερικής καταστροφής της γεωργικής παραγωγής και των μέσων παραγωγής.

Οι επιλέξιμες δαπάνες συγκεκριμενοποιούνται στο Μέρος ΙΙΙ «Επιλέξιμες δαπάνες και ένταση της ενίσχυσης» του Μέτρου. Για όλες τις επιλέξιμες δαπάνες θα χορηγείται ενίσχυση σε ποσοστό μέχρι το 80% της απώλειας εισοδήματος ή/και της αξίας του στοιχείου ενεργητικού που καταστράφηκε λόγω της πυρκαγιάς, ανάλογα με την επιλέξιμη δαπάνη στην οποία η ενίσχυση αφορά.

Βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου, η Έφορος αξιολογεί και εγκρίνει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 10 αυτού, τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία οι οποίες, σύμφωνα με Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση, απαλλάσσονται από την υποχρέωση της κοινοποίησης που προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ. Επίσης, το άρθρο 10(1) του Νόμου προνοεί ότι η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί στην Έφορο για έγκριση κάθε μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9 Α του Νόμου. Το άρθρο 10(3) του Νόμου απαγορεύει μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9 (Α) του Νόμου να τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία εκτός εάν έχει προηγουμένως εγκριθεί από την Έφορο και έχουν τηρηθεί οι τυχόν όροι που η Έφορος επέβαλε με την εκδοθείσα δυνάμει του εδαφίου (2) του εν λόγω άρθρου απόφασής της.

Σύμφωνα με το άρθρο 10(5)(α) του Νόμου, σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή προτίθεται να προχωρήσει σε τροποποίηση μέτρου κρατικών ενισχύσεων εγκριθέντος δυνάμει του άρθρου 10 (1 – 3) του Νόμου, προτού αυτή προβεί στην εφαρμογή τέτοιας τροποποίησης, κοινοποιεί την προτιθέμενη τροποποίηση στην Έφορο και αναμένει την έκδοση απόφασής της αναφορικά με αυτήν. Σύμφωνα με το άρθρο 10(5)(β) του Νόμου, η Έφορος, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και την έκταση της κοινοποιηθείσας τροποποίησης, αποφασίζει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος κατά πόσο θεωρεί την τροποποίηση μη ουσιώδη, στην οποία περίπτωση ενημερώνει την Αρμόδια Αρχή ότι η αρχική έγκριση του μέτρου κρατικής ενίσχυσης εξακολουθεί να ισχύει ή κατά πόσο θεωρεί την τροποποίηση ουσιώδη, στην οποία περίπτωση εξετάζει το τροποποιηθέν μέτρο ως νέο μέτρο κρατικής ενίσχυσης και εκδίδει νέα απόφαση επ' αυτού.

Σύμφωνα με το άρθρο 4(1) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 21^{ης} Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού 2015/1589³ (εφεξής ο «Κανονισμός 794/2004»), νοείται ως μεταβολή

¹ Ε.Ε. τεύχος 5316, σελ. 6636.

² Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 193 της 1.7.2014, σελ. 1.

³ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 140, της 30.4.2004, σ. 1.

υφιστάμενης ενίσχυσης «κάθε αλλαγή πλην των τροποποιήσεων καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα που δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβασισμού του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά, ωστόσο, η αύξηση του αρχικού προϋπολογισμού ενός υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων κατά ποσοστό έως 20 % δεν λογίζεται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης».

Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής ενός μέτρου με προσθήκη νέων επιλέξιμων δικαιούχων αποτελεί μεταβολή η οποία άπτεται της επιλεκτικότητας του μέτρου με βάση το άρθρο 107(1) της ΣΛΕΕ. Πρόσθετα, η αύξηση του προϋπολογισμού του μέτρου από 2 εκατ. σε 9 εκατ. ευρώ αποτελεί μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης με βάση την ως άνω πρόνοια του Κανονισμού 794/2004 (ήτοι, αφορά σε «αυξήσεις του προϋπολογισμού εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων οι οποίες υπερβαίνουν το 20 %») η οποία, με βάση το άρθρο 4(2) του εν λόγω Κανονισμού κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή «με το έντυπο απλουστευμένης κοινοποίησης». Πρόσθετα, η εισαγωγή πρόνοιας στο Μέτρο για καταβολή των ενισχύσεων «πριν την επέλευση τεσσάρων ετών από την ημερομηνία της πυρκαγιάς, δηλαδή πριν την 1.7.2025» άπτεται της συμβατότητας του υφιστάμενου μέτρου με τη νομική του βάση, ήτοι το άρθρο 30 του Κανονισμού 702/2014.

Με βάση το άρθρο 1(γ) του Κανονισμού 2015/1589 του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2015 περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της ΣΛΕΕ⁴ οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων αποτελούν νέα ενίσχυση και συνεπώς πρέπει να κοινοποιούνται εκ νέου για έγκριση από την Επιτροπή, εκτός εάν εμπίπτουν σε Κανονισμό Απαλλαγής ως εν προκειμένω, οπότεν θα πρέπει να εφαρμόζονται οι πρόνοιες του εν λόγω Κανονισμού.

Ως εκ τούτου επιβάλλεται η έκδοση νέας απόφασης δυνάμει του άρθρου 10(5)(β) του Νόμου.

B. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Κατ' αρχάς, η αντιστάθμιση για την απώλεια εισοδήματος και την αξία των στοιχείων ενεργητικού που καταστράφηκαν λόγω της πυρκαγιάς της 3ης Ιουλίου 2021 στις υπό αναφορά κοινότητες, των επιλέξιμων δικαιούχων του υφιστάμενου μέτρου, κρίθηκε, με την Απόφαση της Εφόρου με αρ. με αριθμό 393 και ημερ. 19.8.2021 ως κρατική ενίσχυση με βάση το άρθρο 107(1) της ΣΛΕΕ. Με βάση την παράγραφο 2 (γ) της εν λόγω Απόφασης, το Μέτρο κρίθηκε επιλεκτικό με βάση το άρθρο 107(1) της ΣΛΕΕ «καθότι συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής που αφορούν συγκεκριμένα τον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και αυτό γιατί η αποζημίωση δε δίδεται γενικά σε όλες ανεξαιρέτα τις επιχειρήσεις αλλά περιορίζεται στους δικαιούχους του Μέτρου.»

Η Αρμόδια Αρχή με το προσχέδιο Μέτρου το οποίο κοινοποίησε στην Έφορο στις 9.11.2021 διευρύνει τον κύκλο των επιλέξιμων δικαιούχων, με τη συμπερίληψη στους επιλέξιμους δικαιούχους του Μέτρου, του συνόλου των πληγέντων γεωργών ή κτηνοτρόφων και όχι αποκλειστικά των επαγγελματιών αγροτών, οι επιμέρους κατηγορίες των οποίων απαριθμούνται υπό τα στοιχεία (i) – (iii) της παραγρ. «IV Υλοποίηση των προνοιών του Σχεδίου Δικαιούχοι του έκτακτου σχεδίου» του υφιστάμενου Μέτρου.

Με βάση τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων η έννοια της επιλεκτικότητας αφορά στη χορήγηση με κρατικούς πόρους ενός πλεονεκτήματος με επιλεκτικό τρόπο σε ορισμένες επιχειρήσεις ή κατηγορίες επιχειρήσεων ή σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας. Ένα πλεονέκτημα δύναται να χορηγείται με επιλεκτικό τρόπο όταν παρέχεται μόνο σε κάποιες επιχειρήσεις εντός συγκεκριμένου κλάδου ή σε (υπό)κλάδο εντός συγκεκριμένης αγοράς. Ως εκ τούτου, η εν προκειμένω διεύρυνση των επιλέξιμων δικαιούχων εγείρει ζήτημα επιλεκτικότητας στο υφιστάμενο Μέτρο, η συμβατότητα της οποίας θα πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, αφού η συμπερίληψη στους δικαιούχους του Μέτρου του συνόλου των πληγέντων από την πυρκαγιά αγροτών δεν καλύπτεται από το υφιστάμενο Μέτρο.

Οι δραστηριότητες των επιλέξιμων δικαιούχων της προτιθέμενης τροποποίησης του Μέτρου θα πρέπει να πληρούν τις πρόνοιες του μέρους III «Επιλέξιμες δαπάνες και ένταση ενίσχυσης» του Μέτρου. Η ενισχυόμενη δραστηριότητα η οποία αφορά στους εν λόγω δικαιούχους του Μέτρου (ήτοι, η καταβολή αποζημιώσεων στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής για τις ζημιές από την πυρκαγιά που ξέσπασε στις 3.7.2021 στις κοινότητες οι οποίες αναφέρονται στο Μέτρο) παραμένει στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 1(1)(α) (i) του Κανονισμού 702/2014, το οποίο καθορίζει ότι ο Κανονισμός αυτός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις που χορηγούνται «υπέρ των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) οι οποίες δραστηριοποιούνται στο γεωργικό τομέα, δηλαδή την πρωτογενή παραγωγή, τη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, με εξαίρεση τα Άρθρα 14, 15, 16, 18, 23 και 25 έως 28, τα οποία εφαρμόζονται μόνο στις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή». Συναφώς, η ενισχυόμενη δραστηριότητα των επιλέξιμων δικαιούχων της προτιθέμενης τροποποίησης του Μέτρου εμπίπτει στην «πρωτογενή γεωργική παραγωγή» με βάση το άρθρο 2(5) του Κανονισμού 702/2014. Σημειώνεται ότι στο Μέτρο προνοείται πως σε περίπτωση δικαιούχων που απασχολούνται μόνο μερικώς στο γεωργικό τομέα, θα καλύπτεται μόνο το μέρος της εκμετάλλευσης που εμπίπτει στον τομέα της γεωργίας.

Η αύξηση του προϋπολογισμού του υφιστάμενου μέτρου από 2 εκατ. ευρώ σε 9 εκατ. ευρώ δεν εγείρει οποιοδήποτε θέμα συμβατότητας με το άρθρο 4 Όρια Κοινοποίησης του Κανονισμού 702/2014, αφού δεν προνοείται τέτοιο όριο ως προς το άρθρο 30 του Κανονισμού 702/2014. Νοείται ότι η αύξηση του προϋπολογισμού του Μέτρου θα πρέπει να συμμορφώνεται με το άρθρο 4(2) του Κανονισμού 794/2004 στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 9 του Κανονισμού 702/2014 μεία του οποίου γίνεται στη συνέχεια της παρούσας Απόφασης.

Η προτιθέμενη τροποποίηση στο Μέτρο με βάση την οποία «οι ενισχύσεις θα καταβληθούν πριν την επέλευση τεσσάρων ετών από την ημερομηνία της πυρκαγιάς, δηλαδή πριν την 1.7.2025» είναι σύμφωνη με την νομική βάση του μέτρου με σύμφωνα τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, ήτοι το άρθρο 30 του Κανονισμού 702/2014 με βάση την παράγρ. 4 του οποίου «τα καθεστώτα ενισχύσεων που αφορούν μια συγκεκριμένη θεομηνία θεσπίζονται εντός τριών ετών

⁴⁴ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 248 της 24.9.2015, σελ. 9

από την ημερομηνία εκδήλωσης της θεομηνίας. Η ενίσχυση καταβάλλεται εντός τεσσάρων ετών από την εν λόγω ημερομηνία.».

Η τροποποίηση της πρόνοιας στο Μέρος VII «Έλεγχος Αποκατάστασης Ζημιών» του υφιστάμενου μέτρου ως προς τον αριθμό των επιτόπιων ελέγχων και τον αριθμό των λειτουργιών που θα τον διενεργούν κρίνεται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 (1) του Κανονισμού 794/2004 ως τροποποίηση «καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα που δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβασίμου του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά», ήτοι με βάση το άρθρο 30 του Κανονισμού 702/2014.

Η έναρξη ισχύος του τροποποιηθέντος Μέτρου θα πρέπει να συμμορφώνεται με το άρθρο 9 του Κανονισμού 702/2014 το οποίο προνοεί ότι «το αργότερο 10 εργάσιμες ημέρες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος ενός καθεστώτος ενισχύσεων που απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108, παράγραφος 3 της Συνθήκης βάσει του παρόντος κανονισμού ... τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή, μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής της Επιτροπής για τις κοινοποιήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004, συνοπτικές πληροφορίες για τις ενισχύσεις αυτές στην τυποποιημένη μορφή που καθορίζεται στο Παράρτημα II του παρόντος κανονισμού.». Ως εκ τούτου το Μέτρο θα μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή, ως νέα ενίσχυση, αφού υπάρξει συμμόρφωση με την ως άνω πρόνοια.

Οι προαναφερθείσες μεταβολές κρίνονται σύμφωνες με τον Κανονισμό 702/2014.

Ως προς το υπόλοιπο μέρος του υφιστάμενου μέτρου ισχύει η αξιολόγηση και έγκριση της Εφόρου στην Απόφαση της με αρ. 393 και ημερ. 19.8.2021. Το Μέτρο εμπίπτει στο Άρθρο 30 του Κανονισμού 702/2014 και εφαρμόζεται αποκλειστικά σε ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων. Η εν λόγω αξιολόγηση και έγκριση ενσωματώνεται στην παρούσα Απόφαση της Εφόρου και συνεχίζει να είναι εν ισχύ.

Κατά συνέπεια, το Μέτρο παραμένει συμβατό με τον Κανονισμό 702/2014.

Γ. ΑΠΟΦΑΣΗ:

Η Έφορος, αφού έλαβε υπόψη τα πιο πάνω, αποφασίζει ως ακολούθως:

1. Η κοινοποιηθείσα τροποποίηση, συνιστά μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 4(1) και (2) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 και επομένως νέα ενίσχυση. Συγκεκριμένα, η μεταβολή αυτή συνίσταται: α) στη διεύρυνση των επιλέξιμων για ενίσχυση δικαιούχων του Μέτρου, β) στην αύξηση του προϋπολογισμού του από 2 εκατ. σε 9 εκατ. ευρώ και γ) στην εισαγωγή της πρόνοιας για καταβολή της ενίσχυσης του Μέτρου πριν την επέλευση τεσσάρων ετών από την ημερομηνία της πυρκαγιάς, δηλαδή πριν την 1.7.2025. Η τροποποίηση που αφορά στους επιτόπιους ελέγχους αποκατάστασης της ζημίας κρίνεται ως τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα με βάση την προρρηθείσα πρόνοια.
2. Το Μέτρο είναι συμβατό με τον Κανονισμό 702/2014.
3. Η έναρξη της ισχύος του Μέτρου θα πρέπει να συμμορφώνεται με το άρθρο 9 του Κανονισμού 702/2014.
4. Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

Λευκωσία, 17 Νοεμβρίου 2021.

ΣΤΕΛΛΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ,
Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.